



היריעה הנהדרת

ובמה עוסק השר תמיר? מה עומד בראש דאגותיו? מי שפטידיבה מובן מאליו: מי שפטידיבה, השר תמיר החליט לשים קץ ושערוריה זו של פרקליטים צעירים, המנצלים את מישפטידיבה כדי לעשות קאריירה.

הוא החליט שהתנהגותם של הנתבעים במישפטידיבה, המשחירים את פניהם של תובעיהם, צריכה להיפסק. באופן מיוחד, ומעל לכל, הוא החליט להיחלם כנוהג הנפסד של הגשת שאילונים משמיצים לתובעים כמישפטידיבה.

לכן החליט שמואל תמיר כי יש להחריף את החוק לאיסור לשונו הרע. אמנם, חוק זה, בנוסח הקיים, הוא כה דראקוני, עד שאין לו אחר ורע בספריה החוקים של המדינות הדמוקרטיות. גם עתה הוא מהווה סכנה חמורה ביותר לקיומה של עיתונות חופשית ולוחמת.

אבל שמואל תמיר החליט שלא די בנורס הקיים של החוק. יש להחמיר אותו. יש להגביל בצורה דראסטית את כושר ההגנה של הנאשמים והנתבעים במישפטידיבה. יש לתת את פיה של העיתונות, המדווחת על מישפטידיבה כלה, ובראש וראשונה יש למנוע ממנה לדווח על השאלונים, המוגשים לתובע במישפט כזה.

ציניקן יכול היה לטעון כי שמיר אד תמיר רומה איש שטיפס ב"סולם" ראש החומה, והבועט ב"רגליו כסולם", כדי שאחרים לא יטפסו אחריו.

מי שאינו ציניקן יכול לחשוב כי השר תמיר הביט אחרון, אל מעשיו של הפרקליט תמיר, והחליט: לא יכירנו מקומן של שיטות כאלה במדינה מתקנת. שאני מנצח על מישפטידיבה, אצלי לא יהיה עוד הירש שחור!

אילו היה זה כך, אפשר היה לבייך את תמיר על התעלתו המוסרית הנעלה.

אני ציניקן, וגם אני מאמין בסגור לותיו המוסריות המופלגות של שמואל תמיר, אני נאלץ להסתפק בהסבר שלישי לגילגול גישמתו.

בהגיעו סוף-סוף אל השררה, סיגל לעצמו שמואל תמיר במהרה רותשיא את דרדורה המחשבה של אישי-שררה, המגן על אנשי-שררה אחרים.

איני יודע מה היו מניעיו האישיים של הפרקליט הצעיר, שניחל את ההגנה במישפטידיבה, אבל אני יודע שמישפט קסטנר חשף פרשה חבויה וחדש שובה, למען ההיסטוריונים של מחר, ושימישפט בן-גוריון היה תמורה במלחמה בגד השחיתות במדינה. השיטות שבהן השתמש תמיר במישפטים אלה, אפילו הגויס פה ושם, שרחו מטרה חיובית ביותר, איני רוצה להתייחס למישפטים תלויים ועומדים בבית-המישפט — כגון מישפט-הדיבה של בצלאל מירנר, נגד העיתון הארץ, או מישפט-הדיבה של ייגאל ידין, שותפו הפוליטי של תמיר, נגד העולם הזה, שבו הגשנו לידן שאלון ארוך ומפורט, שטרם נענה. העיקרון חשוב מכל מישפט מסוים.

העיקרון אומר: האינטרס של החברה הדמוקרטית, הזקוקה לעיתונות חופשית, לוחמת וחושפת, חשוב לאין שיעור יותר מ"האינטרס של פועלי-שררה, החוששים מפני מישפט פומבי.

החוק הקיים מונח למושג הגנה מלאה, ויותר מזה. ולראייה: שמואל תמיר עצמו הגיש על פיו מישפט נגדו, וזכה בפשרה שבה התגלגלו על ביטוי מסויים. עבדו הנרצע של תמיר, עקיבא נוף, הגיש נגדו מישפט וזכה בערכאה ראשונה. אני עצמי הגשתי מישפט נגד מוסד סכינה אצתי כ"אשפטידיבה", וזכיתי במישפט ככל הערכאות. עד לבית-המישפט העליון, מכל מע: כולנו היינו משוכנעים כי אין לתובע מה לחשוש במישפטידיבה.

מה שרוצה תמיר להשיג עתה הוא הרבה מעבר למתן הגנה חוגית נתבצת. התליקן עזול לפתוח את פי הביקורת העיתונאית, וכפך לשמש פומבית דרך נוסף בתהליך ההסתאבות של השילטון, הנמשך אחריו, "המהפך".

אחרי שהצליח במישחק, מיהר להחליף את האסימונים למטבע פוליטי קשה. ב"1959 ייסד את תנועת "המישטר החדש", ומשם עבר לחרות, ומשם למרכז החופשי, ומשם לליכוד, ומשם ל"ש, ומשם...

קאריירה מזהירה ומגוונת, ש"היתה כליפוקה מבוססת על ניהול ההגנה במישפטידיבה סנסציוני נייב.

תמיר יבוי, על כן, להיחשב כמומהה הלאומי מס' 1 לנושא זה. הוא יכול היה לשמש כמראה הראשי בקורס לפרקליטים צעירים ושאפתניים, על הנושא: "איך לרכוש תהילה ולעשות קאריירה כפרקליטתם של נאשמים במישפטידיבה". בקורס הזה היה מקדיש, בוני דא"ל פרק מיוחד לנושא "שאלוני נים".

במישפטידיבה יכול כל צד להציג לצד השני שאלות בכתב, עוד לפני פתיחת המישפט עצמו, כדי לקצר את הדיונים.



השר תמיר: בעל השאלות חוזר בתשובה

פרקליט מולח יכול לנצל אפשרות זו למטרות שונות. במישפט עמוס בן-גוריון נגד "שורת המתנבאים" הגיש פרקליט הנתבעים, שמואל תמיר, שאי דון שז 400 שאלות לתובע.

22 פורסמו בגיליון העולם הזה (962), ב"22 במארכ 1956. ועד היום אפשר ל"קראן תוך התפעלות מכישרונו של הפרקליט הממולח. הנה כמה שאלות לדוגמה: "כמה פעמים תוך ארבע השנים האחרונות בילית בבאריים, בחברת אנשים מן העולם התחתון?"

"האם קיבלת איפעם שלמונים או שוחד, מאז היותך קצין במישטרת ישראל?" "האם היה איפעם ברשותך רכוש ש"ש שנלקח מיפו בשנת 1948 או 1949?" "האם נכון הדבר שמר סהר, המפכ"ל, טילפן לתל-אביב לפאריס אל (פלוגי) כדי לקבל את הסכמתו כי תתגורר בווליה של?"

"האם נכון הדבר שאתה וקצין נוסף ביליתם בבאר הירש השחור בכפר-שמריהו בחברת אנשים מסויימים, בנייהם אנשים יהודיים למיטרה כמבריחים?" "וכן הלאה. 400 שאלות. השם "הירש השחור" הפך שאלמה, סמל של שיטה שלמה — שיטת השאי דונים של תמיר.

ינתיים הלפו שנים. אחרי שעבר דרך-התחתים ארוכה הגיע תמיר אל הכסא הנכסף ליד שולחן-הממשלה. כשר-המישפטים יש לו השפעה כמרעלת על הח"קיקה.

התפרקה, ברגע האחרון, כינגל הי מישפטידיבה. השופט בנימין הלוי קבע כי קסטנר "מכר את נישמתו לשטן", והנחיל לתמיר ניצחון מזהיר. (לאחר מכן הפך הלוי לנור-שאיכליו הפוליטי של תמיר, וגם עכשיו הוא משרת אותו בנאמנות). בית-המישפט העליון אמנם ביטל את הלקהארי של פסקיהדין זה, וכך נחל תמיר בסופו של דבר תבוסה. אך איש לא שם לב לכך. תהילתו של עורך-הדין הצעיר, אמן יחסי-הציבור, כבר נרחה. קסטנר נרצח.

מישפטידיבה של קסטנר היה הסיבוב הראשון בקאריירה של תמיר. הוא פתח לפניו את שעריו ההצחחה.

ה סיבוב השני היה אף הוא מישיפטידיבה גדול, סנסציוני, מסעיר. שוב ייצג שמואל תמיר את ה"נתבעים", ושוב הפך את בית-המישפט לזירה של מאבק פוליטי ויחסי-ציבור.

תמיר נעים לראות אדם החוזר בתשובה. קל וחומר כאשר הוא מקד דיש את מרצו לגאולת נפשו של הזולת. השיכור הכרוני, שנגמל מן התלות ב"טיפה המרה והמטיף לשתית מים, הזונה בדימוס, המצטרפת למיסדר-נזירות, והמתנכת את בנות הדור הבא לחיים של מוסר.

מנהיג המאפיה, הנוטש את הייחפשע אחרי קאריירה ארוכה ומגוונת, והתורם מכספו למיפעלי צדקה וחסד, את כל אלה הנציחה הוליווד במיטב סוחטייהדמעות שלה, וכולנו עקבנו אחרי עלילותיהם בדבקות ובאהדה.

אמנם, הציניקאים טענו כי ה"שיכור הפסיק לשתות רק כאשר הכבד שזו משו, שהזונה נישאה לאזהובם רק כאשר גברים בשרי דדם מאפו כה, שראש הפשעי המאורגן הפך פירנדרופ רק אחרי שצעיירים השתלטו על עסקיו. אך מה לנו וציניקאים?

המסורת שלנו אומרת שצדיק גמור אינו יכול לעמוד במקום שעומדים בעליית-ש"רה. בה. ורק הציניקאים טוענים שזה ביגלל ה"ריו.

מי שמוקיר ומעריך בעליית-תשובה אמיתיים, אינו יכול שלא לקלס ולש"בח את שר-מישפטידיבה, שמואל תמיר, סוף-סוף ניתנת לנו ההודמנות למר עליו מילה טובה, בלב שלם ובלי הסייגות.

במה דברים אמורים? ביחסו החדש ל"מישפטידיבה. הנה הוא החליט לצאת להגנת האזורה התמים, הנופל טרף בירי ערתי בניכיונה, משמיצים, עיתוני אים ושאר מזולזים.

מה קורה כאשר אורה טוב כזה מנסה להתגונן ומגיש מישפט נגד משמיציו נטוליה-המצפון? אלה שוכרים עורך-דין ממולח, וזה משתולל בבית-המישפט כמו פר בזירה, נוגח בלי לחמים את כל הנקרה בדרכו. והסוף — המושמץ יוצא מושמץ עוד יותר, המושמץ יוצא מנצח, ועורך-הדין — הה, עורך-הדין! — גם גורף הון, גם רוכש פירסום ותהילה וגם עושה קא-ריירה.

שמואל תמיר החליט לשים קץ למצב מכיש ומחכיר זה. ואיך יודע שמואל תמיר שהמצב זה הוא מתמיר ומביש? הנה כי כן — זהו הסיפור.

ה יו היה עורך-דין צעיר, מתחיל, ובלבו בערה התשוקה הלוהטת לפיר-סום ולתהילה. הוא חיפש קנדריה אל ההצלחה הי מייוחלת. חיפש ומצא את מישפטידיבה. שמו היה שמואל מ. תמיר (כצי נפסון).

אחרי שניים-שלושה מישפטים צנועים יותר, בא המישפט הגדול הראשון — מישפט קסטנר. יהודי זקן אחד, דתי ותימהוני, בשם מלכיאל גרינוואלד, היה מוציא עלוני-הש"מצה משוכפלים, ובהם שמייץ עולם ומלוי-או, ובעיקר את חבריו במיפלט המיורחי (היא המפ"ל דהיום). ביום בהיר טען כי אחד ממנהיגי יהדות הונגריה, ד"ר יש"ר מלך רודולף קסטנר, שהפך לימים פקיד בכיר במישור המיסחר-התעשייתי, היה משתף-פעולה עם הנאצים בהשמדת יהודי די מולדתו.

היועץ המישפטי לממשלה, חיים כהן, הגיש על כך מישפט על הוצאת-דיבה. הנאשם שכר את עורך-הדין הצעיר והשאי-פתח, שמואל תמיר.

מישפטידיבה נזואד הפך מישפטי קסטנר, ולמעשה היה מישפטי תמיר. הוא עשה בו כבתוך שני-אולם בית-המישפט היה לזירת קרב נסערת. בעזרת "העולם הזה" הפך תמיר את המדינה ע"י ראשה. אפילו ממשתי-ישראל